

CULTUURHISTORISCH ADVIES DUIFHUIZERWEG 22A TE UDEN

CULTUURHISTORISCH ADVIES DUIFHUIZERWEG 22A UDEN

inhoud

1.	INLEIDING	3
1.1.	Aanleiding	3
1.2.	Methodiek	3
1.3.	Situatie	3
1.4.	Leeswijzer	4
2.	AANWEZIGE CULTUURHISTORISCHE WAARDEN	5
2.1.	Uden	5
2.1.1.	Algemeen	5
2.1.2.	Ondergrond	5
2.1.3.	Geschiedenis van Duifhuis	5
2.2.	Beschrijving en bouwgeschiedenis van Duifhuizerweg 22A	6
2.2.1.	Algemeen	6
2.2.2.	Duifhuizerweg 22A - exterieur	6
2.2.3.	Duifhuizerweg 22A - interieur	9
2.2.4.	Bijgebouw	10
2.2.5.	Erfbeplanting en ander historisch groen	10
3.	WAARDERING	11
3.1.	Methodiek	11
3.2.	Waardering	11
3.2.1.	Cultuurhistorische waarde	11
3.2.2.	Beeldbepalend of cultuurhistorisch waardevol	12
3.3.	Overzicht waardering	12
4.	PERSPECTIEF	14
Bijlage 1	Geraadpleegde bronnen	17
Colofon		18

CULTUURHISTORISCH ADVIES DUIFHUIZERWEG 22A UDEN

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

Op de locatie Duifhuizerweg 22A te Uden bevindt zich een langgevelboerderij die in zeer slechte staat is. De initiatiefnemer wil de voormalige boerderij opknappen en gebruiken voor woondoeleinden. De gemeente Maashorst heeft gevraagd om een cultuurhistorische analyse van de bebouwing waarmee een referentiekader wordt gegeven aan de hand waarvan kan worden beoordeeld of er sprake is van reconstructie of aanpassing/vernieuwing.

Het gevraagde onderzoek zal zich richten op het bepalen van eventueel nog aanwezige cultuurhistorische waarden.

1.2. Methodiek

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft richtlijnen opgesteld waaraan het verplichte onderzoek bij het opstellen van bestemmingsplannen moet voldoen.¹ De hierna volgende cultuurhistorische rapportage voldoet aan die richtlijnen. Het gepleegde onderzoek is verder geheel overeenkomstig de desbetreffende richtlijnen van de Rijksdienst voor het cultureel erfgoed² en de Richtlijnen Bouwhistorisch Onderzoek³ uitgevoerd en het navolgende advies is opgesteld door een ter zake kundig persoon, te weten ir. J.J. Cuijpers, architect, stedenbouwkundige en erfgoeddeskundige. In genoemde richtlijnen is aangegeven dat het onderzoek een inventarisatie, een waardering en een beschrijving van het perspectief moet omvatten. De navolgende werkzaamheden zijn verricht om vorm te geven aan het onderzoek:

1. Analyse historische kaarten, met name de Topografische manuscriptkaart 1836-42 en het kadastraal minuutplan 1832;
2. Literatuuronderzoek in het algemeen.
3. Onderzoek ter plaatse. Daartoe werd de locatie op 25 oktober 2023 bezocht.

1.3. Situatie

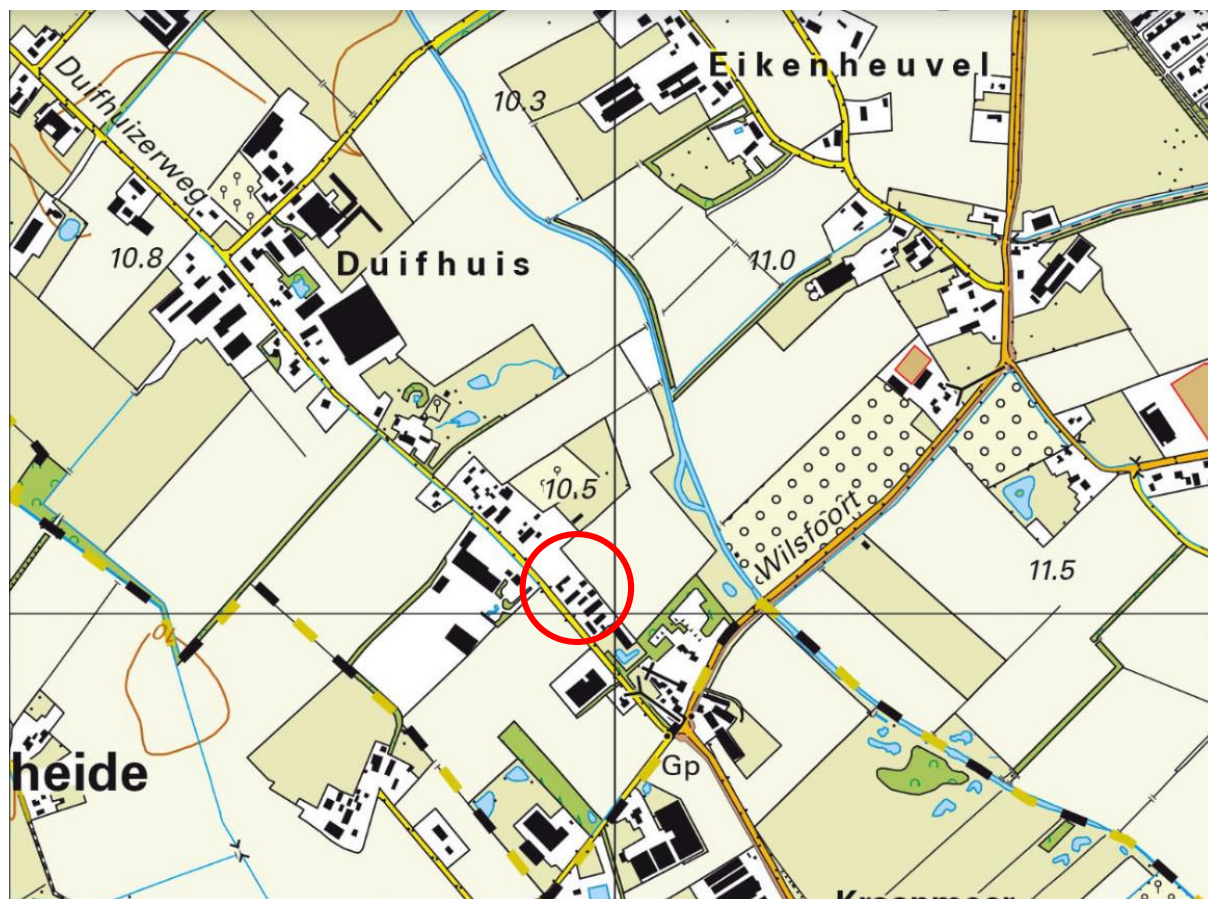
Het onderzoeksobject is gelegen in het buurtschap Duifhuis, onderdeel van de kern Uden in de gemeente Maashorst, aan de weg genaamd Duifhuizerweg.

---

¹Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: Cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving van de ruimtelijke ordening - Aanwijzingen en aanbevelingen, Amersfoort, 2013.

²Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: Cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving van de ruimtelijke ordening, versie 6 zoals verzonden aan de Tweede Kamer, februari 2013.

³RCE e.a., 2009.

Figuur 1 - Topografische situatie 2019 - de locatie is gesitueerd binnen de rode cirkel.

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de aanwezige cultuurhistorische relictten kort uiteen gezet en is de huidige toestand in het gebied nader beschreven. In hoofdstuk 3 is de waardering van de relictten en het complex waar ze deel van uitmaken opgenomen. In hoofdstuk 4 is het perspectief van de geconstateerde waarden in relatie tot de aangevraagde bestemmingsverandering weergegeven.

2. AANWEZIGE CULTUURHISTORISCHE WAARDEN

2.1. Uden

2.1.1. Algemeen

In de vroege middeleeuwen lagen er op het grondgebied van Uden meerdere verspreid liggende kernen, die geleidelijk een eenheid zijn gaan vormen: de omgeving van de huidige Pius X-Kerk, een uit de vroege middeleeuwen daterende kerk in de Bitswijk, een van die nederzettingen in de buurt van het driehoekige marktveld.

Duifhuis is een van die oude buurtschappen, dat al in de middeleeuwen bewoond was. Over Duifhuis doet het verhaal de ronde dat er voorheen een kasteeltje gestaan zou hebben (zie 2.1.3). De Duifhuizerweg is een oude plattelandsweg waaraan van oudsher enkele boerderijen lagen die samen het buurtschap Duifhuis vormden, onderdeel van de kern Uden.

2.1.2. Ondergrond

De onderzoekslocatie is gelegen op een dekzandrug⁴. De hogere delen van het dekzandgebied waren geschikt voor de landbouw. De omgeving van Eerde werd dan ook al eeuwen voor de akkerbouw benut. Door de bemesting met potstalmest, ontstond in de loop der eeuwen een dikke, bruine bovenlaag van de grond (esdek). Deze grondsoort wordt Enkeerdgrond genoemd⁵ (zie Figuur 2).

Figuur 2- Bodemkaart - Het studiegebied (aangegeven met een rood cirkeltje) is gelegen in een gebied met een esdek (donkerbruin, code zEZ21), hetgeen wijst op de aanwezigheid van een oud akkercomplex (bron: Stiboka, 1976).

2.1.3. Geschiedenis van Duifhuis

De oudste vermelding van wat tegenwoordig Duifhuis heet vinden we in de schepenprotocollen van Den Bosch ca 1398. De naam wordt dan geschreven als Thuyftheze. Opvallend is dat in de Udense

⁴ RGD/Stiboka, 1983

⁵ Stiboka, 1976.

streektaal de buurtschap niet Duifhuis heet, maar wordt uitgesproken als Tuifes. Het middeleeuwse Thuyftheze en het tegenwoordige “Tuifes” (en dus Duifhuis) moet hetzelfde zijn.⁶ Het lijkt er op dat er in de tweede helft van de 14e eeuw al minstens twee hoeven waren op Duifhuis. Eén ervan werd bewoond door een familie die van Tuyftheze heette. Die naam werd een familienaam en leden ervan verschenen in laatmiddeleeuwse archiefstukken, niet alleen in Uden, maar ook in Veghel en Den Bosch. De naam heeft diverse spellingvarianten: Thuyftheze, Thuijfteze, Tuijfteze, Tuyfese, Thuuftheze, Tuyfees, etc.

De naam Duifhuis heeft geen relatie met een duifhuis of duiventoren en er zijn geen aanwijzingen dat er op Duifhuis een dergelijk gebouw heeft gestaan. In de veertiende eeuw werd in het gebied dat Thuyftheze heette één of meerdere hoeven gesticht. Die eerste hoeven op Duifhuis zullen grote en aanzienlijke boerderijen geweest zijn. Dat gold voor de hoeve Tuyftheze, waar de familie zijn naam aan ontleedde. In 1413 werd genoemd Ver Lizen Hoeve op Thuyftheze. “Ver” is de middeleeuwse benaming van Jonkvrouw. Op Duifhuis lag dus een hoeve van Jonkvrouw Lisa (Elisabeth). Er waren op Duifhuis dus grote hoeven met eigenaars van aanzien. De legende dat er op Duifhuis een kasteeltje stond is daarmee niet helemaal uitgesloten, maar waarschijnlijk is het niet. De grootgrondbezitters die eigenaar waren van hoeven op Duifhuis zullen elders hebben gewoond.

Volgens de historicus Timmers zou ‘Duifhuis’ niet wijzen op een duifhuis, maar afkomstig zijn van ‘Thuyft’ in de betekenis van ‘gebied met veel “thuyf”’. Thuyf zou op zijn beurt een naam kunnen zijn van een plant of boom die we nu niet meer onder die naam kennen. Een andere mogelijkheid is dat thuyf een oude vorm is van het woord toef, in de betekenis van bosje, pluk, dot of pol. Het Nederlandse toef is afgeleid van het Franse touffe, waaruit ook het Engelse woord tuft is voortgekomen, allemaal met dezelfde betekenis. Mogelijk betekent thuyftheze dus een bos kreupelhout met veel (gras)pollen.⁷

2.2. Beschrijving en bouwgeschiedenis van Duifhuizerweg 22A

2.2.1. Algemeen

De voormalige boerderij Duifhuizerweg 22A is gelegen te midden van enkele burgerwoningen en enkele voormalige boerderijen. Opvallend is, dat de andere historische bebouwing in de omgeving gekenmerkt wordt door een situering parallel aan de straat, terwijl deze boerderij van oudsher dwars op de straat gesitueerd stond met het woongedeelte van de straat afgekeerd.

De boerderij is gebouwd omstreeks 1798 (jaaranker) en omstreeks 1970 verlaten en in gebruik genomen als varkensstal.

De voormalige boerderij is thans een bouwval. Het grootste deel van het dak is ingestort, Vrijwel al het houtwerk is verrot en de houten draagconstructie (gebinten) is ook grotendeels ingestort. Opschietende bomen en struiken verdringen zich zowel aan de buitenzijde, als aan de binnenzijde. Gelukkig zijn er foto's gemaakt in 2008 door Architectenbureau Van Hooft uit Eerde, waaraan de oorspronkelijke situatie nog herleid kan worden.

2.2.2. Duifhuizerweg 22A - exterieur

Duifhuizerweg 22A is een boerderij uit het eind van de achttiende eeuw (jaartal 1798) en is daarna (mogelijk rond de eeuwwisseling 19^e-20^e eeuw), ingrijpend verbouwd. Het gebouw is een kortgevelboerderij (met de hoofdingang in de korte gevel). De boerderij was een langwerpig staaftvormig gebouw onder een wolfsdak met rietdekking en een spiegel van 11 rijen Oudhollandse gesmoorde en rode pannen.

⁶ <https://www.jantimmerscultuurhistorie.nl/nederzettingen/geen-duifhuis-op-duifhuis-in-uden/>

⁷ <https://www.jantimmerscultuurhistorie.nl/nederzettingen/geen-duifhuis-op-duifhuis-in-uden/>

Voorgevel

Als voorgevel wordt de naar de weg gekeerde gevel aangehouden. Dit is een vrijwel blinde gevel, waarin alleen een hooiluik te onderscheiden valt en een klein toegangsluikje, waarvan de functie niet helemaal duidelijk is. Er zijn geen bouwsporen (meer) te onderscheiden.

Figuur 3 - Links: de voorgevel in 2014 (foto: Streetview); rechts de voorgevel en de rechter zijgevel in 2008 (foto: Architectenbureau Van Hooft).

Linker zijgevel

De linker zijgevel is gedeeltelijk ingestort. Alle voorheen aanwezige raampjes (waaronder ijzeren korenaartjes) zijn verdwenen. Aan de restanten van het muurwerk te zien was de bovenzijde voorzien van muizentanden. Tegen de muur was een wc aangebouwd. Deze is nog herkenbaar. De gevel bevatte diverse bouwsporen, zoals blijkt uit de foto uit 2008. Of deze allemaal nog aanwezig zijn, kon tijdens het terreinbezoek niet vastgesteld worden.

Figuur 4 - Een deel van de linker zijgevel in 2008. Twee ijzeren stalraampjes (korenaartjes) met getoogde rollaag waren nog aanwezig. Opvallend is ook de bouwnaad tussen donkere stenen in halfsteensverband en iets lichtere stenen in kruisverband.

Achtergevel

De achtergevel was de zijde waar de woning zich bevond. Er was een toegangsdeur met bovenlicht en twee zesruitsvensters, oorspronkelijk met luiken. Op de bovenverdieping bevond zich een dubbelluiks lichtopening. De kozijnen zijn nog aanwezig, maar geheel verrot. In de gevel bevinden zich meerdere muurankers, waarvan een fraai gesmeed jaartalanker (1798). Uit de bouwsporen (diverse (restanten van) vlechtingen) blijkt dat de boerderij in het verleden verbreed is en het dak verhoogd. De cementen spatrand is nog aanwezig. Tegen de gevel is later een pomphuis onder lessenaarsdak aangebouwd.

Figuur 5 - Links de huidige situatie van de achtergevel; het gedeelte boven de deur is ongestort; de gevel is gestut. Rechts de situatie in 2008.

Figuur 6 - Achtergevel zoals die oorspronkelijk was. In rood het gedeelte dat inmiddels is ingestort. Het betreft het dak en het gedeelte van het muurwerk boven de deur, inclusief hanenkam (opmetingstekening Van Hooft Architecten, 2008).

Rechter zijgevel

In de rechter zijgevel bevonden (en bevinden zich gedeeltelijk nog) de toegangspoorten tot het bedrijfsgedeelte. Daarvan is er in het (recente) verleden een dichtgezet en vervangen door twee moderne betonraampjes. In deze gevel bevindt zich een zesruitsraam met doken. Op de hoek met de achtergevel is een gemetselde uitkraging te zien.

Figuur 7 - Links de huidige situatie van (een deel van) de rechter zijgevel. Te zien is de oude toegangspoort en de plaats waar een poort is dichtgemetseld. Aan de bovenzijde is de muizentand te zien. Rechts de situatie in 2008.

Figuur 8 - De rechter zijgevel zoals die oorspronkelijk was. In rood het gedeelte dat inmiddels is ingestort. Het betreft een groot deel van het dak (opmetingstekening Van Hooft Architecten, 2008).

2.2.3. Duifhuizerweg 22A - interieur

De houten draagconstructie van het dak, bestaande uit 1+5 spanten is grotendeels verdwenen. Een deel van de brandmuur staat wel nog overeind. Dat het houtwerk grotendeels is weggerot is uit cultuurhistorisch oogpunt zeer te betreuren. Uit de foto's uit 2008 blijkt, dat het hier mogelijk om een dekbalkgebint ging, dat redelijk zeldzaam is. Ook het feit dat de gebintconstructie in de woongedeelte bewaard was gebleven was redelijk zeldzaam. Nu staan er alleen wat bouwvallige staketsels overeind. Uit de bouwsporen in de achtergevel bleek al dat de boerderij in het verdere verleden verbreed is. Dat zou ook kunnen blijken uit sommige bijzonderheden van de houtconstructie, maar om dat de constateren is nu een intensief onderzoek van de restanten van de draagconstructie voor nodig.

Figuur 9 - Interieur Duifhuizerweg 22A - te zien is het restant van het gebint in het woongedeelte, links de achtergevel, rechts de brandmuur.

2.2.4. Bijgebouw

Rechts naast de voormalige boerderij is een bijgebouw onder zadeldak aanwezig. Het gebouw is van metselwerk van verschillende kleuren in overwegend kruisverband. Het gebouw is voorzien van golfplaten, maar in het interieur is een oorspronkelijke gebintconstructie aanwezig.

2.2.5. Erfbeplanting en ander historisch groen

Bij de boerderij Duifhuizerweg 22A staan groene historische elementen, met name de vier hoge bomen aan de straatzijde. Deze hebben landschappelijke betekenis.

3. WAARDERING

3.1. Methodiek

Bij de waardenstelling van het gebouwcomplex is aangesloten op de benadering die de RCE in de Richtlijnen Bouwhistorisch Onderzoek⁸ en andere publicaties heeft gekozen

3.2. Waardering

3.2.1. Cultuurhistorische waarde

In het navolgende worden de cultuurhistorische waarden van de thans nog aanwezige (restanten van) de voormalige boerderij Duifhuizerweg 22A beschreven. Dat belangrijke waarden inmiddels verdwenen zijn, blijkt wel uit de inventarisatie in hoofdstuk 2. De aanwezige restanten kunnen echter nog steeds belangrijke cultuurhistorische waarden bezitten. Let wel: het gaat niet om schoonheid of bewoonbaarheid, uitsluitend om de waarde vanuit cultuurhistorisch oogpunt.

In het navolgende worden de afzonderlijke criteria die in de waardering van gebouwen aan de orde dienen te komen, afzonderlijk besproken. Met "de boerderij" wordt de gehele voormalige boerderij met woonhuis en voormalige stalruimte bedoeld.

Algemene historische waarden (gerelateerd aan maatschappelijke ontwikkelingen)

- Belang van het object/complex als uitdrukking van (een) culturele, sociaal-economische en/of geestelijke ontwikkeling(en).
Het complex is een voorbeeld van een boerderij met gemengd bedrijf uit de het eind van de achttiende eeuw die in de negentiende of begin twintigste eeuw is verbouwd. Sporen van deze verbouwing zijn nog afleesbaar in de achtergevel.

Ensemblewaarden (samenhang) en stedenbouwkundige waarden

- Belang van het object/complex als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van betekenis is.
Het complex vormt een stedenbouwkundig ensemble met andere historische boerderijen in de omgeving. De oriëntatie van de boerderij is opvallend en daardoor bijzonder in het buurtschap Duifhuis. De boerderij past in de historische structuur van het gebied. Het historisch bijgebouw vormt samen met de restanten van de boerderij een ensemble. Behoud daarvan is gewenst.

Architectuurhistorische waarden

- Belang van het object/complex voor de geschiedenis van de architectuur.
In het bestaande object zijn nog overblijfselen van het oorspronkelijke gebouw aanwezig, waaronder bouwsporen uit de periode tussen het bouwjaar (omstreeks 1798) en de tijd waarin het object werd verlaten (rond 1960).
- Belang van het object/complex voor het oeuvre van een bouwmeester of architect.
Dit aspect is niet nader onderzocht, maar lijkt op het eerste gezicht niet aan de orde.

Bouwhistorische waarden

- Belang van het object/complex voor de geschiedenis van de bouwtechniek.

---

⁸RCE e.a., 2009.

Het gebouw is een duidelijk voorbeeld van de ontwikkeling van de boerderijbouw; verschillende bouwfasen zijn, zij het niet overal in het gebouw, nog afleesbaar in het exterieur.

3.2.2. Beeldbepalend of cultuurhistorisch waardevol

Nu de voormalige boerderij deels is ingestort en belangrijke cultuurhistorische waarden in de vorm van de gebintconstructie en het overige houtwerk verloren zijn gegaan, dient zich de vraag voor of het hier gaat om een cultuurhistorisch waardevolle boerderij. En zo ja, welke waarden zijn er nog te redden als de boerderij weer voor bewoning geschikt wordt gemaakt. Veel van het metselwerk is immers dermate slecht, dat uit financieel oogpunt veelal niet gekozen zal worden voor herstel, maar van reconstructie met oorspronkelijke materialen.

Als het resterende metselwerk geheel behouden blijft zoals het is (nieuw voegwerk en reparaties daargelaten) en het resterende houtwerk nauwkeurig wordt onderzocht op herbruikbaarheid en voor het overige nauwkeurig wordt gereconstrueerd, is er sprake van cultuurhistorische waarden.

Als het resterende metselwerk wordt verwijderd en de boerderij in zijn contouren en uiterlijke verschijningsvorm wordt gereconstrueerd (ook al is dat met gebruikmaking van afkomende stenen), is er sprake van een beeldbepalende boerderij.

3.3. Overzicht waardering

In de vorige paragraaf is per onderdeel aangegeven welke kenmerken en waarden in het gebouwencomplex aanwezig zijn. Let wel: het gaat hier uitsluitend om de cultuurhistorische waardering, niet om schoonheid of landschappelijke waarde.

Samenvattend kan gesteld worden dat we hier te maken hebben met een gebouw dat een voorbeeld is van een agrarisch gebouw op het Brabantse platteland uit de tweede helft van de negentiende eeuw dat in het laatste kwart van de twintigste eeuw een ingrijpende verbouwing heeft ondergaan. De zichtbaarheid van het onderscheid tussen woon- en bedrijfsdeel is nog niet verloren gegaan en moet bij het aanbrengen van de beoogde splitsing behouden blijven. In het interieur draagt de aanwezigheid van een kelder met opkamer en vooral de aanwezigheid van de oude buitenmuur en de houten spanten uit de bouwperiode, bij aan de cultuurhistorische waarde.

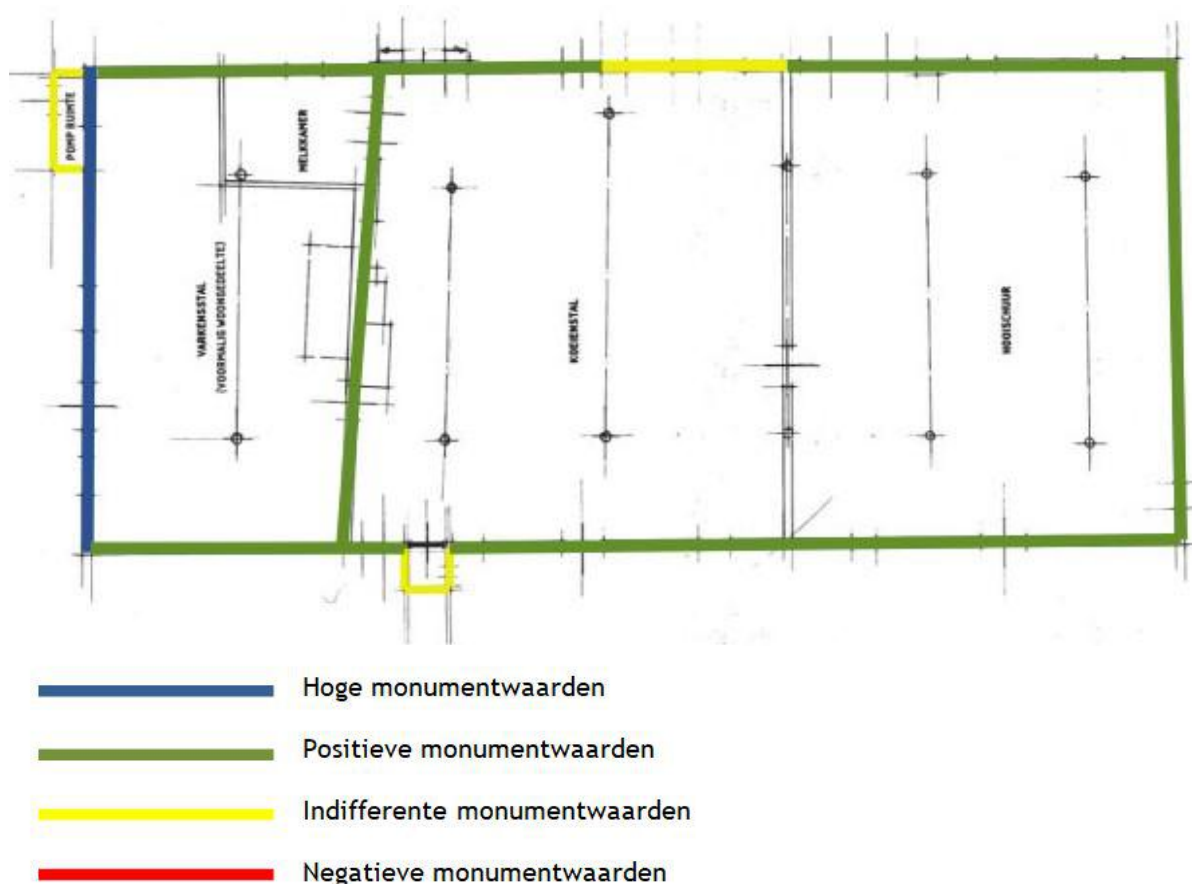
- **Hoge monumentale waarde** wordt toegekend aan (onderdelen van) de objecten die van cruciaal belang zijn voor de structuur en/of de betekenis van het object of gebied (bijzonder of uitzonderlijk). Voor onderdelen waaraan hoge monumentale waarde is toegekend, geldt dat het behoud daarvan een zeer zwaarwegende factor is bij de afweging van belangen. In principe is al bij de planvorming het behoud van deze onderdelen een gegeven/uitgangspunt. Aanpassingen zijn denkbaar wanneer de bestaande monumentale waarde wordt versterkt (bijvoorbeeld door herstel van details, terugbrengen van oorspronkelijke kleurstellingen, het verwijderen van waardeverstorende elementen of eventueel reconstructie).

- **Positieve monumentale waarde** wordt toegekend aan (onderdelen van) de objecten die van belang zijn voor de structuur en/of de betekenis van het object of gebied, omwille van de (redelijk) hoge mate van authenticiteit en/of zeldzaamheid (basiswaarde). Voor onderdelen waaraan positieve monumentale waarde is toegekend, geldt dat er bij het maken van plannen gestreefd moet worden naar zoveel mogelijk behoud ervan. Aanpassingen van positief gewaardeerde onderdelen zijn denkbaar wanneer het karakter en de monumentale waarde van het geheel blijven bestaan of eventueel worden versterkt.

- **Indifferente monumentale waarde** wordt toegekend aan (onderdelen van) de objecten die van relatief weinig belang zijn voor de structuur en/of de betekenis van het object zijn als gevolg van een aantasting van de authenticiteit. Wijzigingen behoren doorgaans tot de mogelijkheden, sloop in veel gevallen ook.

- **Geen monumentale waarde** wordt toegekend aan (onderdelen van) de objecten die uit cultuurhistorisch oogpunt niet behouden behoeven te worden. Wijzigingen of zelfs sloop behoren zonder voorbehoud omwille van bouwhistorie of de monumentale status tot de mogelijkheden en kunnen in het geval het verstorende elementen zijn, zelfs een positief effect hebben op de beleving van de monumentale waarde van het complex als geheel.

Figuur 10 - Waardering onderdelen (ondergrond: Van Hooft Architecten, 2008)

4. PERSPECTIEF

In dit hoofdstuk wordt beoordeeld wat het toekomstperspectief van de cultuurhistorische waarden zal zijn, als gevolg van de beoogde bestemmingsverandering.

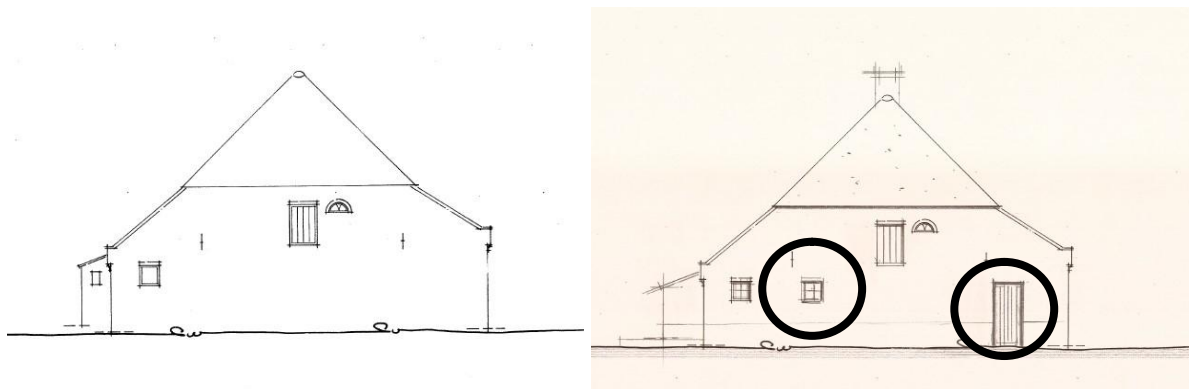
De interim omgevingsverordening bepaalt dat bij de omzetting van agrarisch naar wonen alle overvloedige bebouwing gesloopt moet worden, tenzij het cultuurhistorisch waardevolle bebouwing betreft. Het bijgebouw rechts naast de voormalige boerderij heeft cultuurhistorische waarde en mag daarom niet gesloopt worden.

Gebruik als woning van de voormalige boerderij is denkbaar, waarbij de belangrijke cultuurhistorische waarden behouden worden:

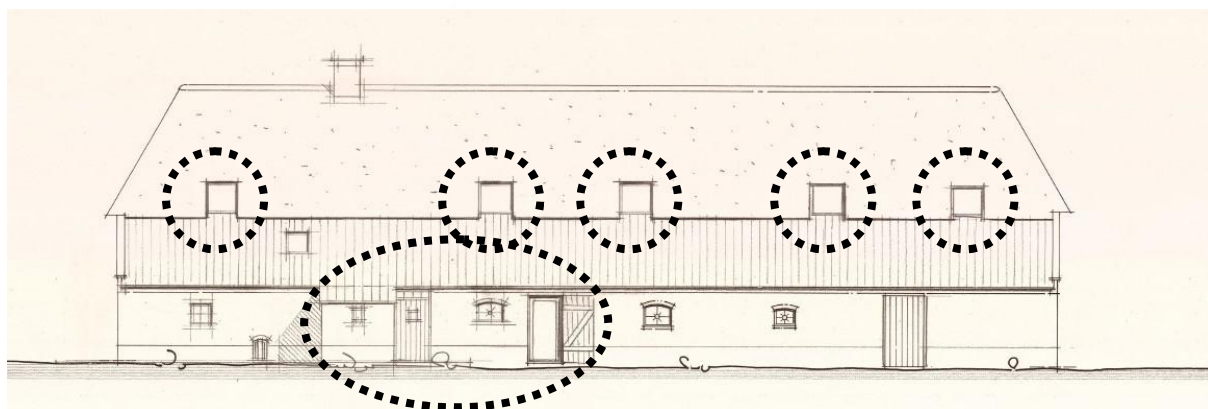
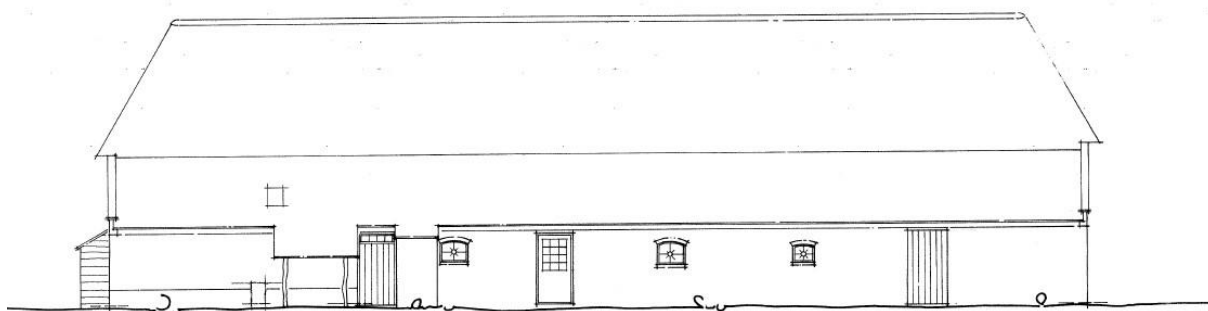
- de hoofdvorm van het gebouw: een langwerpige bouwmassa van 1 laag onder zadeldak met wolfseinden;
- de zichtbaarheid van het onderscheid tussen oorspronkelijk woon- en bedrijfsdeel;
- de muur van de achtergevel;
- eventuele herbruikbare restanten de houten spanten, de brandmuur en de buitenschil, de oorspronkelijke buitenmuur, met alle bouwsporen en oude materialen.

Uiterst belangrijk in het geheel is de vraag hoe omgegaan wordt met het resterende muurwerk. Behoud en zorgvuldige restauratie van het resterende muurwerk is noodzakelijk voor het behoud van de nog aanwezige cultuurhistorische waarden. Een zorgvuldige reconstructie van de houten draagconstructie eveneens. Deze werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden door een aannemer met ruime ervaring in dit soort werk, onder begeleiding van een ter zake kundige architect. Zoals in 3.2.2 is beargumenteerd is er in het andere geval geen sprake meer van een cultuurhistorisch waardevol pand, maar van een beeldbepalend pand.

Hieronder wordt in detail ingegaan op het bouwplan, waarbij de hiervoor gebruikte kleuren aangeven of de voorgestelde veranderingen aanvaardbaar zijn (zwart) of niet (rood). Als er nog eens naar gekeken moet worden, is dat aangegeven met een stippellijn.

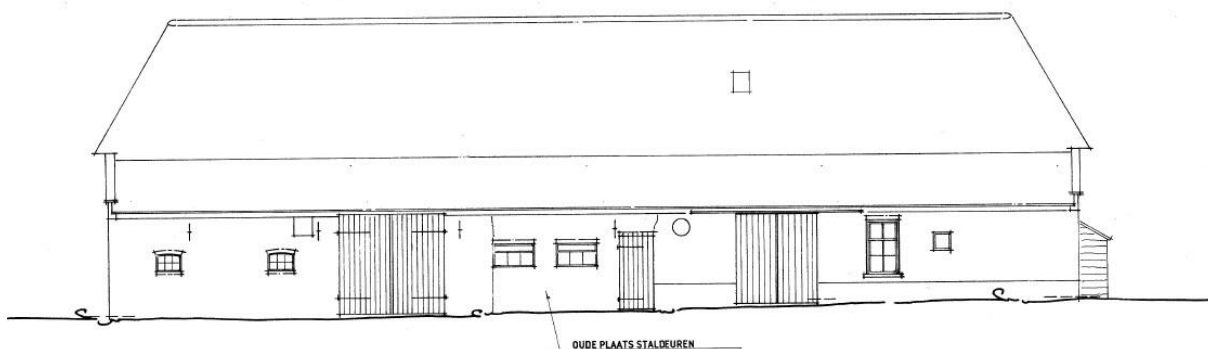
Figuur 11 - Voorgevel bestaand (links) en gepland.

Figuur 12 - Linker zijgevel bestaand (boven) en ontwerp (rechts). Er zijn nogal wat veranderingen gepland ongeveer in het midden van deze gevel. Daar zou nog eens goed naar moeten worden gekeken of deze allemaal wel nodig zijn en of bestaande gevelopeningen daar niet in kunnen voorzien.

Figuur 13 Achtergevel bestaand (links) en ontwerp (rechts). Dit is de belangrijkste en cultuurhistorisch meest waardevolle gevel. De gekozen oplossing met betrekking tot het latere aanbouwtje is goed.

Figuur 14 - Rechter zijgevel bestaand (boven) en gepland (beneden); Het idee om de vroegere situatie te herstellen en een oude poort terug te brengen (met glaspui) is akkoord. De twee geplande stalraampjes daarnaast zijn wat teveel van het goede en zijn ook niet gebaseerd op de vroegere situatie. Het vervangen van de staldeur door een gewone loopdeur zou nog een goed overwogen moeten worden, evenals het toevoegen van een extra raam in het woongedeelte.

In totaal zijn er 10 dakramen geprojecteerd, 5 in iedere zijgevel. Dat lijkt wat teveel van het goede en zou de historische uitstraling kunnen aantasten. Een kritische herbeoordeling is gewenst.

's-Hertogenbosch, november 2023

CULTUURHISTORISCH ADVIES DUIFHUIZERWEG 22A TE UDEN

BIJLAGE 1: Geraadpleegde bronnen

Asseldonk, Martien van (z.d. - 2016): Veghel, een goet ende vet Dorp, 600 - 1810, Woudrichem.

Bont, C. de (1993): '„Al het merkwaardige in bonte afwisseling...'. Een historische geografie van Midden- en Oost-Brabant, Stichting Brabants Heem, Waalre.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Stichting Bouwhistorie Nederland, Vereniging Nederlandse Gemeenten, Atelier Rijksbouwmeester en Rijksgebouwendienst (2009): Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek - lezen en analyseren van cultuurhistorisch erfgoed, Amersfoort, 2009.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (2013): Cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving van de ruimtelijke ordening, versie 6 zoals verzonden aan de Tweede Kamer, februari 2013.

Stiboka/Rijks Geologische Dienst (1983): Geomorfologische Kaart van Nederland schaal 1:50.000 - blad 45, Wageningen/Haarlem, 1983.

Stiboka (1965): Bodemkaart van Nederland 1:50.000 - Blad 45 Oost, Wageningen, 1976.

Stichting Historisch Boerderij-onderzoek: De benaming van houtverbindingen en constructieve houten elementen bij oude boerderijen, Arnhem, 1982.

Topographische en Militaire kaart van het Koninkrijk der Nederlanden, schaal 1:50.000, blad 19, verkend 1857-1858.

Uitgeverij Nieuwland: Historische Atlas Noord-Brabant, 1:25.000, 1836-1843. Tilburg, 2008.

A. GOORTS

CULTUURHISTORISCH RAPPORTDUIFHUIZERWEG 22A TE UDEN

COLOFON

Opdrachtgever

Naam : A. GOORTS
 Contactpersoon :
 Adres :
 PC + plaats :
 Tel. :
 Mail :

Bevoegd gezag erfgoed

Naam : GEMEENTE MAASHORST
 Contactpersoon :
 Adres : Markt 145
 PC + plaats : 5401 EJ Uden
 Tel. : 0413-281 911
 Mail : info@gemeentemaashorst.nl

Uitvoerend bureau

Naam : Cuijpers Advies
 Auteur : ir. J.J. Cuijpers
 Adres : Gouverneur Hultmanstraat 2
 PC + plaats : 5224 CJ 's-Hertogenbosch
 Tel. : 06 - 5146 1115
 Mail : info@posd.eu
 Website : www.posd.eu
 Projectnummer : 12185

Versietabel				
versie	datum	Inhoud	status	validatie
1-1	03 11 2023	concept	concept	JC
2-1	07 11 2023	Enkele correcties doorgevoerd	rapport	JC